

Herrljunga kommun

herrljunga.kommun@admin.herrljunga.se

Beslut för Herrljunga kommun

efter tillsyn av utbildningen i Herrljunga kommun

Tillsyn av utbildningen i Herrljunga kommun

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Herrljunga kommun under hösten 2016. Detta beslut avser kommunens samlade ansvarstagande för utbildningen inom förskolan, förskoleklassen och grundskolan, grundsärskolan, fritidshemmet, gymnasieskolan, gymnasiesärskolan och vuxenutbildningen. För fakta om dessa verksamheter i Herrljunga kommun, se bilaga 2. För information om hur tillsynen har gått till och om de olika beslut som fattas vid Skolinspektionens tillsyn, se bilaga 1.

Måluppfyllelse och resultat

Förskolan

Det finns ingen nationellt sammanställd statistik som visar resultaten för förskolan. Av bildningsförvaltningens dokumenterade systematiska kvalitetsarbete för 2015 framgår i vilken mån förskolornas ledning och personal bedömer att de uppfyller läroplansmålen. Det framgår av bedömningarna att förskolornas arbete med värdegrund är det område där målen bäst uppfylls och de skriver att detta sammanfaller med vad som framkommer i förskolornas enkäter och med föräldrarnas uppfattning om tryggheten och trivseln i förskolan.

Förskoleklassen och grundskolan

Årskurs 3

Det finns ingen nationellt sammanställd statistik som visar hur hög andel av eleverna i årskurs 3 som uppnår kunskapskraven. Av Herrljunga kommuns egen redovisning för höstterminen 2015 framgår att 82 procent av eleverna i årskurs 3 uppnådde kunskapskraven i svenska och 84 procent i matematik. Sammanställningen av elevernas måluppfyllelse i samhällsorienterande- och naturorienterande ämnen visar att 92 respektive 94 procent uppnådde kunskapskraven.

När det gäller de nationella ämnesproven i årskurs 3, visar Skolverkets statistik för läsåret 2014/15 att en större andel av eleverna i Herrljunga kommun uppnådde kravnivån på de olika delproven i ämnena matematik och svenska, jämfört med riket. Av statistiken framgår att resultaten i matematik var lägst på delprovet *Mätning massa, skriftliga räknemetoder* där 82 procent av eleverna uppnådde kravnivån. Högst resultat var det på delproven *Räknesätt, enkla problem* och *Enkla problem* där 96 procent av eleverna uppnådde kravnivån. Av statistiken framgår att resultaten i svenska var lägst på delprovet *Skriva: berättande text* där 94 procent av eleverna uppnådde kravnivån. Högst resultat var det på delprovet *Läsa: enskilt textsamtal* där 100 procent av eleverna uppnådde kravnivån.

2016-11-17

3 (23)

Dnr 43-2016:4258

2016:4662, 2016:4663, 2016:4664, 2016:4665,
2016:4666, 2016:4667, 2016:4668*Årskurs 6*

Skolverkets statistik för läsåret 2014/15 visar att 84 procent av eleverna i årskurs 6 uppnådde minst betyget E i samtliga ämnen, vilket ligger i nivå med rikets genomsnitt (84 procent). Ämnet med lägst måluppfyllelse var matematik där 89 procent av eleverna fick minst betyget E.

Årskurs 9

Av Skolverkets statistik för läsåret 2014/15 framgår att elevernas genomsnittliga meritvärde, beräknat på 17 ämnen, var 227,3 att jämföra med 224,7 i riket som helhet. Av samma statistik framgår att 80 procent av eleverna i årskurs 9 uppnådde kunskapskraven i samtliga ämnen, att jämföra med 77 procent i riket som helhet. Andelen elever som var behöriga till gymnasieskolans yrkesprogram var 86 procent, vilket var detsamma som för riket.

Trygghet och studiero

Skolinspektionen genomförde våren 2016 en enkät bland elever, pedagogisk personal och vårdnadshavare till elever, i ett flertal kommuner i riket. Av enkäten framgår att de flesta frågor som besvarades av elever i årskurs 5 i Herrljunga kommun (93 procent svarsfrekvens och 92 svarande) låg i nivå med resultatet för samtliga skolenheter som ingick i enkätomgången. På påståendet "På lektionerna stör andra elever ordningen i klassrummet" svarade 62 procent av eleverna att det stämmer ganska bra eller stämmer helt och hållet (jämfört med 59 procent för samtliga ingående skolenheter). På påståendet "Jag har studiero på lektionerna" svarade 68 procent av eleverna att det stämmer ganska bra eller stämmer helt och hållet. Motsvarande resultat för samtliga skolenheter i enkätomgången var 71 procent. På påståendet "Jag känner mig trygg i skolan" svarade 91 procent av eleverna att det stämmer ganska bra eller stämmer helt och hållet, där motsvarande resultat var 90 procent för samtliga skolenheter.

Resultaten av enkäten för eleverna i årskurs 9 i Herrljunga kommun (76 procent svarsfrekvens och 71 svarande) visar, för i stort sett alla frågeområden, värden i nivå med resultaten för samtliga skolenheter som ingick i enkätundersökningen. Eleverna var något mer kritiska än genomsnittet inom området *Grundläggande värden i undervisningen/lärandet*, där påståendet "I min skola pratar vi om jämställdhet mellan könen" fick ett relativt sett lågt resultat.¹ Eleverna var något mer positiva än genomsnittet inom området *Studiero*. På påståendet "På lektionerna stör andra elever ordningen i klassrummet" svarade 45 procent av eleverna att det stämmer ganska bra eller stämmer helt och hållet (jämfört med 57 procent för samtliga ingående skolenheter). På påståendet "Jag har studiero på lektionerna" svarade 71 procent av eleverna att det stämmer ganska bra eller stämmer helt och hållet. Motsvarande resultat för samtliga skolenheter i enkätomgången var 61 procent. På

¹ Frågan gavs värdet 3,8 av eleverna i Herrljunga kommun, att jämföra med 5,1 för genomsnittet, på en tiogradig skala där ett högt indexvärde indikerar en positiv uppfattning.

påståendet "Jag känner mig trygg i skolan", inom området *Trygghet*, svarade 87 procent av eleverna att det stämmer ganska bra eller stämmer helt och hållet. Motsvarande resultat var 83 procent för samtliga skolenheter.

Grundsärskolan

Det finns ingen nationellt sammanställd statistik som visar resultaten för utbildningen i grundsärskolan avseende kunskaper eller trygghet och studiero. Kommunens egen redovisning visar att alla elever som läste grundsärskolans ämnen läsåret 2015/16 uppnådde de kunskapskrav som minst ska uppnås i samtliga ämnen.

När det gäller resultaten av arbetet med trygghet och studiero så omfattar Skolinspektionens skolenkät inte skolformen grundsärskola. Grundsärskolan i Herrljunga kommun, som bedrivs i en enhet, har en plan mot kränkande behandling, *Likabehandlingsplan Grundsärskolan Åk 1-9*. I den uppges att rektorns uppföljning visar att eleverna är väldigt nöjda med sin skola och att de känner sig trygga och får stöd och hjälp av vuxna på skolenheten.

Fritidshemmet

Det finns ingen nationellt sammanställd statistik som visar resultat för verksamheten i fritidshemmen när det gäller kunskaper eller trygghet och studiero.

Skolinspektionens enkät som skickades ut till kommunen inför tillsynen besvarades under våren 2016 av 108 vårdnadshavare till elever i grundskolan vars barn också går på fritidshem. Av dessa svarade 92 procent att påståendet "Lek och skapande får stort utrymme på mitt barns fritidshem" stämmer ganska bra eller stämmer helt och hållet. För samtliga medverkande skolenheter var resultatet 91 procent. När det gäller lärande svarade 79 procent av vårdnadshavarna att påståendet "I fritidshemmet erbjuds aktiviteter som stimulerar mitt barns lärande" stämmer ganska bra eller stämmer helt och hållet.

Motsvarande resultat för samtliga medverkande skolenheter var 76 procent.

På påståendet "Det finns möjlighet till vila och avskildhet på mitt barns fritidshem" svarade 50 procent av vårdnadshavarna att det stämmer ganska bra eller stämmer helt och hållet.

Motsvarande resultat för samtliga medverkande skolenheter var 46 procent.

Gymnasieskolan

Kunskapsresultat

Skolverkets statistik visar att 94 procent av avgångseleverna på gymnasieskolans nationella program i Herrljunga kommun fick gymnasieexamen våren 2015. Motsvarande för riket var 90 procent. Enligt samma statistik var den genomsnittliga betygspoängen 14,1 för de elever som avslutade sin utbildning examensläsåret 2014/15. Detta kan jämföras med riksgenomsnittet för samtliga nationella gymnasieprogram som var 14,0. Skolverkets statistik visar för Herrljunga kommun att 77 procent av eleverna som påbörjade sin gymnasieutbildning läsåret 2012/13 fullföljde sin utbildning med en examen inom tre år. Motsvarande siffra för riket är 75 procent. Med hänsyn till ett för litet underlag till statistiken redovisas inga resultat när det gäller grundläggande högskolebehörighet.

2016-11-17

5 (23)

Dnr 43-2016:4258

2016:4662, 2016:4663, 2016:4664, 2016:4665,
2016:4666, 2016:4667, 2016:4668

För gymnasieskolans introduktionsprogram finns ingen statistik från Skolverket som visar resultaten av utbildningen. Kommunen har inte heller någon egen sådan sammanställning.

Trygghet och studiero

Av Skolinspektionens enkäter till elever i gymnasieskolans år 2 (80 procent svarsfrekvens och 49 svarande) framgår att för i stort sett alla frågeområden var värdena för Herrljunga kommun strax under resultaten för samtliga skolenheter som ingick i enkätundersökningen. Eleverna var något mer kritiska än genomsnittet inom områdena *Grundläggande värden på skolan* och *Studiero*, som gavs värdena 6,5 (jämfört med snittvärdet 7,2) respektive 4,9 (att jämföra med 5,8) på en tiogradig skala där ett högt indexvärde indikerar en positiv uppfattning. Området *Trygghet* värderades strax under genomsnittet av eleverna i Herrljunga kommun, men på påståendet "Jag känner mig trygg i skolan", inom området *Trygghet*, svarade 92 procent av eleverna i Herrljunga kommun att det stämmer ganska bra eller stämmer helt och hållet, att jämföra med 89 procent för samtliga ingående skolenheter.

Översikt över konstaterade brister i verksamheterna

Skolinspektionens ingripanden

Område	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
Förutsättningar för utbildningen inom förskoleklassen och grundskolan, grundsärskolan, fritidshemmet, gymnasieskolan samt vuxenutbildningen	Ingen brist	
Förutsättningar för utbildningen inom förskolan och gymnasiesärskolan	Föreläggande	2017-02-24
Utveckling av utbildningen inom förskolan, förskoleklassen och grundskolan, grundsärskolan, gymnasiesärskolan samt vuxenutbildningen	Ingen brist	
Utveckling av utbildningen inom fritidshemmet och gymnasieskolan	Föreläggande	2017-02-24

Skolinspektionens bedömningar anges längre fram i detta beslut.

Sammanfattande bedömning

Tillsynen av utbildningen i Herrljunga kommun visar att kommunen på olika sätt arbetar för att uppfylla de nationella målen som finns för den utbildning som bedrivs. Dock finns brister som behöver åtgärdas vad gäller förutsättningarna för utbildningen i förskolan och gymnasiesärskolan, och i utvecklingen av utbildningen i fritidshemmet och gymnasieskolan.

Ansvariga för skolväsendet i Herrljunga kommun, bildningsnämnden och dess förvaltning, måste säkerställa att förskolan medverkar till att alla barn med annat modersmål än svenska får möjlighet att utveckla både det svenska språket och sitt modersmål. Vidare måste de ansvariga i kommunen se till att varje beslut om mottagande i gymnasiesärskolan föregås av en utredning som omfattar en pedagogisk, psykologisk, medicinsk och social bedömning.

Tillsynen har även visat att det finns brister i uppföljningen och utvecklingen av utbildningen i fritidshemmet. Av Skolinspektionens utredning framgår att huvudmannen följer upp arbetet med likabehandling och med att motverka kränkande behandling av elever i fritidshemmet, men uppföljning av övriga resultat saknas på huvudmannanivå.

Därmed har heller inte fritidshemmets resultat kunnat utgöra en grund för att fatta beslut om åtgärder för att utveckla verksamheten utifrån de nationella målen. De ansvariga i kommunen måste se till att få till stånd ett systematiskt kvalitetsarbete för verksamheten i fritidshemmet, som lever upp till författningarnas krav. Även när det gäller gymnasieskolans introduktionsprogram är uppföljningen på huvudmannanivå bristfällig. Det görs en uppföljning på enhetsnivå men i huvudmannens kvalitetsarbete synliggörs inte gymnasieskolans introduktionsprogram.

Skolinspektionens beslut

Skolinspektionen har vid tillsynen kunnat konstatera brister i huvudmannens ansvarstagande inom arbetsområdet *Förutsättningar för utbildningen* för förskolan och gymnasiesärskolan och även inom arbetsområdet *Utveckling av utbildningen* för fritidshemmet och gymnasieskolans.

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Herrljunga kommun att senast den 24 februari 2017 vidta åtgärder för att avhjälpa de påtalade bristerna. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Förutsättningar för utbildningen inom förskolan och gymnasiesärskolan

Huvudmannen ska ge förskolechefen och övrig personal vid förskoleenheterna förutsättningar, så att utbildningen i förskolan är likvärdig och av hög kvalitet. I detta arbete ingår bland annat att informera vårdnadshavare om och erbjuda barn utbildning i förskolan. I arbetet med att skapa nödvändiga förutsättningar ingår bland annat att förse förskoleenheterna med nödvändiga materiella och personalmässiga resurser, samt se till att barngrupperna har en lämplig storlek och sammansättning. I arbetet ingår också att säkerställa att de förskolechefer som är anställda att leda verksamheten vid förskoleenheterna, och den personal som bedriver undervisning, har den behörighet och kompetens skolförfattningarna kräver. Huvudmannen har också ett fungerande system för att ta emot anmälningar om kränkande behandling av barn. I de fallen utreds kränkningarna och åtgärdas vid behov. Kommunen utövar också sitt tillsynsansvar över fristående förskolor och pedagogisk omsorg vars huvudman kommunen godkännt.

Huvudmannen ser till att mottagandet i gymnasiesärskola sker i enlighet med skolförfattningarna. Hemkommunen ser till att mottagandet i gymnasiesärskolan föregås av en utredning samt att det finns rutiner för omprövning av beslut.

2016-11-17

8 (23)

Dnr 43-2016:4258

2016:4662, 2016:4663, 2016:4664, 2016:4665,
2016:4666, 2016:4667, 2016:4668**Barn med annat modersmål ska ges möjlighet att utveckla sitt modersmål i förskolan***Bedömning av brist*

Skolinspektionen konstaterar att Herrljunga kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Huvudmannen ser till att förskolan medverkar till att barn med annat modersmål än svenska får möjlighet att utveckla både det svenska språket och sitt modersmål. (8 kap. 10 § skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Herrljunga kommun ska se till att förskolan medverkar till att alla barn med annat modersmål än svenska får möjlighet att utveckla både det svenska språket och sitt modersmål.

Motivering till bedömning av brist

Skolinspektionen bedömer att Herrljunga kommun inte i tillräcklig utsträckning medverkar till att alla barn med annat modersmål än svenska får möjlighet att utveckla sitt modersmål och det svenska språket. Bedömningen görs mot bakgrund av att barn med annat modersmål än svenska, i ett av kommunens förskoleområden, inte ges sådan möjlighet mer än i begränsad omfattning. Detta eftersom det där saknas ett uttalat arbetssätt, samtidigt som det förekommer mycket få aktiviteter, för att ge barn med ett annat modersmål än svenska möjlighet att utveckla både det svenska språket och det egna modersmålet. Herrljunga kommun behöver därför få till stånd en enhetlig struktur för att skapa förutsättningar för all personal i förskolan att uppfylla skollagens och läroplanens intentioner så att alla barn med annat modersmål i kommunens förskolor får möjlighet att utveckla såväl det svenska språket som det egna modersmålet. Detta gäller oavsett antal barn inom respektive förskola eller förskoleområde.

Att alla barn i förskolan inte ges sådan möjlighet strider mot skollagen som anger att förskolan ska medverka till att barn med annat modersmål än svenska får möjlighet att utveckla både det svenska språket och sitt modersmål. I läroplanen för förskolan (Lpfö 98 Mål och riktlinjer 2.2 Utveckling och lärande) anges att förskolan ska sträva efter att varje barn som har ett annat modersmål än svenska utvecklar sin kulturella identitet och sin förmåga att kommunicera såväl på svenska som på sitt modersmål. I förarbetena (prop. 2009/10:165 s. 351-352) anges att arbetet med att stödja barns språkutveckling i första hand är en pedagogisk fråga för förskolan. Barn lär i de dagliga aktiviteterna, i lek och i skapande verksamhet. I varje förskola där det finns barn med annat modersmål än svenska eller som hör till någon av de nationella minoriteterna ska aktiviteter, arbetssätt, miljö och material anpassas till barnens behov.

Förskollärarna i förskoleområdet Ytterby säger i intervju att det finns väldigt få barn med annat modersmål än svenska på förskolorna i Ytterby. De uppger också att det inte finns något aktivt arbete med att ge de barn med annat modersmål än svenska som finns i förskoleområdet möjlighet att utveckla såväl sitt modersmål som det svenska språket i förskolan. Det som förekommer enligt förskollärarna är lite samspel där de exempelvis frågar barnen vad vatten heter på arabiska, detta sker exempelvis på en förskoleenhet där det finns syriska barn. Men i övrigt görs inget arbete för att barnen ska få utveckla sitt modersmål i förskolan. Förskollärarna i förskoleområdet Innerby uppger att det där finns fler barn med annat modersmål. De uppger att de uppmuntrar föräldrarna att använda modersmålet hemma, och de har också bett föräldrarna fylla i en lista med ord på barnens modersmål för att främja ett språkligt överbyggande arbetssätt. De berättar också att det händer att förskolans specialpedagog kommer och ger tips och råd i förskolorna i Innerby när det gäller hur de kan arbeta språkstödande. Ett exempel är att barnen ska få möjlighet att läsa samma bok, men på olika språk. Föräldrarna uppmuntras att låna exempelvis Alfons-böcker på barnets modersmål att läsa hemma och sedan läser förskolans personal samma bok på svenska på förskolan. Tecken som stöd och bildstöd används också i förskolorna i Innerby. Förskollärarna i såväl Innerby som Ytterby uppfattar inte att de har fått något tydligt uppdrag från förvaltningen eller nämnden när det gäller att arbeta med modersmål i förskolan. Förskollärarna från båda förskoleområdena upplever arbetsområdet som svårt och de menar att det inte finns någon tydlighet från huvudmannen när det gäller hur de förväntas arbeta med modersmålsstöd. De säger också att det i sammanhanget finns en problematik kopplad till att det på flera förskoleenheter är mycket få barn som har annat modersmål. Förskollärarna uttrycker att de tycker att det är lite svårt när de inte har motsvarande språkkunskaper som barnen och när det är många olika språk som talas bland barnen. Förskollärarna uppmuntrar emellertid föräldrarna att bibehålla och tala modersmålet i hemmet, säger de.

Förskolechefen i Ytterby uppger i intervju att de har väldigt få barn med ett annat modersmål och att det pågår väldigt lite arbete när det gäller att ge barn med ett annat modersmål möjlighet att utveckla sitt modersmål. Hon tillägger att arbetet inte sker i någon organiserad form alls egentligen och att det utgör ett utvecklingsområde. Anledningen till att arbetsområdet behöver utvecklas är, enligt förskolechefen i Ytterby, att det är nytt att de har barn med annat modersmål än svenska på förskoleenheterna i Ytterby. Tidigare har de bara haft ett ytterst fåtal barn med annat modersmål.

Förskolechefen i Innerby säger i intervju att de har omkring 25 procent barn med annat modersmål i förskolorna i Innerby. Andelen barn med annat modersmål har gått från mellan 10 och 15 procent till 20 procent på väldigt kort tid med anledning av kommunens flyktingmottagande, säger förskolechefen. Men arbetet med att ge barn med annat modersmål möjlighet att utveckla sitt modersmål är inte nytt för kommunen, säger förskolechefen i Innerby. Förskolechefen säger att de inte har möjlighet att ha pedagoger som talar barnens modersmål i verksamheten, men det finns ett par pedagoger som talar något av språken. Eftersom det är väldigt många olika modersmål, så handlar arbetet om att stötta

barnens identitet och att barnen ska känna stolthet över att ha två språk, säger förskolechefen i Innerby.

Förvaltningschefen uppger i intervju att när det gäller att arbeta med modersmål i förskolan har språkutvecklande förhållningssätt och kulturell identitet varit i fokus. Hon säger vidare att förskolechefen som ansvarar för förskoleområdet Innerby har uttalat ganska tydligt till förskolans personal när det gäller hur de kan arbeta. Hon säger vidare att detsamma inte gäller för förskoleområdet Ytterby.

Motivering till föreläggande som ingripande

Herrljunga kommuns verksamhet uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Herrljunga kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

Beslut om mottagande i gymnasiesärskolan

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Herrljunga kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Hemkommunen prövar frågan om en sökande tillhör målgruppen för gymnasiesärskolan, och ser till att ett beslut om mottagande föregås av en utredning som omfattar en pedagogisk, psykologisk, medicinsk och social bedömning. (för utbildning som påbörjats före 1 juli 2013 gäller 18 kap. 8 § skollagen/för utbildning som påbörjats efter 30 juni 2013 gäller 18 kap. 5 § skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Herrljunga kommun ska se till att varje beslut om mottagande i gymnasiesärskolan föregås av en utredning som omfattar en pedagogisk, psykologisk, medicinsk och social bedömning.
- Herrljunga kommun ska se till att nya beslut fattas om mottagande i gymnasiesärskolan efter att samtliga bedömningar är gjorda.

Motivering till bedömning av brist

Skolinspektionen bedömer att Herrljunga kommun inte uppfyller författningarnas krav gällande beslut om mottagande i gymnasiesärskolan. Det finns beslut om mottagande som inte föregåtts av en utredning som omfattar samtliga fyra bedömningar som krävs enligt skollagen. Det finns elever som mottagits i gymnasiesärskolan för vilka huvudmannen varken i inlämnade dokument eller på annat sätt har kunnat presentera kompletta

2016-11-17

11 (23)

Dnr 43-2016:4258

2016:4662, 2016:4663, 2016:4664, 2016:4665,
2016:4666, 2016:4667, 2016:4668

utredningar. Huvudmannen har därmed inte fullständigt prövat frågan om en sökande tillhör målgruppen för gymnasiesärskolan innan eleven påbörjat sin utbildning.

Enligt skollagen ska barn som bedöms inte kunna nå upp till grundskolans kunskapskrav därför att de har en utvecklingsstörning, tas emot i grundsärskolan. Frågan om mottagande i grundsärskolan prövas av barnets hemkommun. Ett beslut om mottagande i grundsärskolan ska föregås av en utredning som omfattar en pedagogisk, psykologisk, medicinsk och social bedömning. Ett beslut om mottagande i gymnasiesärskolan ska föregås av en utredning motsvarande den som ska göras inför beslut om mottagande i grundsärskolan om utredning saknas eller det av andra skäl bedöms nödvändigt.

Enligt Skolverkets allmänna råd om mottagande i grundsärskolan och gymnasiesärskolan (SKOLFS 2013:20 s. 24-27) bör hemkommunen se till att den pedagogiska bedömningen fastställer om eleven har förutsättningar att kunna nå gymnasieskolans kunskapskrav, och utförs av personal med adekvat specialpedagogisk kompetens. Hemkommunen bör se till att den psykologiska bedömningen fastställer om eleven har en utvecklingsstörning, i så fall i vilken grad, och utförs av legitimerad psykolog. Hemkommunen bör vidare se till att den medicinska bedömningen fastställer om det finns medicinska orsaker till elevens inlärningssvårigheter, om dessa indikerar målgruppstillhörighet, och utförs av legitimerad läkare, eller någon annan hälso- och sjukvårdspersonal med adekvat utbildning. Hemkommunen bör se till att den sociala bedömningen fastställer om det finns sociala orsaker i eller utanför skolan som kan bidra till elevens inlärningssvårigheter, och utförs av kurator, eller någon annan med adekvat utbildning. I Skolverkets allmänna råd förklaras att syftet med den sociala bedömningen är att redovisa om det finns sociala orsaker och bakgrundsfaktorer som är av sådan karaktär att de kan förklara elevens svårigheter. Finns inga sådana omständigheter är det viktigt att detta framgår av bedömningen, så att man till exempel dokumenterar att man inte funnit några sociala faktorer som bedöms kunna ligga till grund för elevens svårigheter.

Enligt förarbetena till skollagen infördes, för att betona vikten av en noggrann utredning inför beslut om mottagande i sarskolan, en bestämmelse som slår fast att utredning inför beslut om mottagande ska omfatta en pedagogisk, psykologisk, medicinsk och social bedömning (prop. 2009/10:165 s. 3).

Av Skolinspektionens utredning framgår att Herrljunga kommun, för ett fåtal elever, fattat beslut om mottagande i gymnasiesärskolan utan att fullständig utredning innehållande samtliga fyra bedömningar som krävs enligt skollagen varit gjorda. Skolinspektionen genomförde vid tillsynsbesöket en dokumentgranskning av de handlingar som legat till grund för mottagandet i grund- och gymnasiesärskolan för eleverna i Herrljunga kommun. Skolinspektionen begärde i samband med detta att få ta del av samtliga dokument i de utredningar som legat till grund för mottagandet. Av de dokument som Skolinspektionen då delgavs framgår att det finns elever som mottagits i gymnasiesärskolan, för vilka det saknas social bedömning eller medicinsk bedömning. Detta är inte förenligt med skollagen och dess

förarbeten som tydligt framhåller att samtliga fyra bedömningar ska ingå i en utredning inför beslut om mottagande i gymnasiesärskolan. Skolinspektionen vill i sammanhanget understryka att syftet med den sociala bedömningen är att eventuella sociala faktorer som bedöms kunna ligga till grund för elevens svårigheter redovisas, och om inga sådana omständigheter finns är det viktigt att detta framgår av bedömningen.

Motivering till föreläggande som ingripande

Herrljunga kommuns verksamhet uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Herrljunga kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

Utveckling av utbildningen inom fritidshemmet och gymnasieskolan

Huvudmannen ska arbeta kontinuerligt och långsiktigt för att utveckla och förbättra utbildningen i fritidshemmet och i gymnasieskolan inom väsentliga områden, i syfte att säkerställa likvärdighet och kvalitet. I detta arbete ingår att huvudmannen skaffar sig kunskap om nuläget vid fritidshemmen och vid gymnasiskolan. Denna nulägesbild ska bland annat innefatta resultat avseende elevernas utveckling och lärande, och resultaten avseende tryggheten och studieron vid fritidshemmen, liksom kunskapsresultaten och resultaten avseende tryggheten och studieron vid gymnasieskolan. I arbetet ingår också att följa upp de centrala förutsättningar som huvudmannen ger fritidshemmen och gymnasieskolan, för att de ska kunna ge eleverna en god utbildning. Huvudmannen analyserar sedan orsakerna till bristande måluppfyllelse, resultat och förutsättningar, vilka förbättringsåtgärder som behövs, samt vidtar dessa åtgärder.

När huvudmannen formulerar nulägesbilden ska denna bygga på uppgifter som cheferna för fritidshemmen/reaktorerna tagit fram i sitt eget kvalitetsarbete på enhetsnivå, men också på uppgifter huvudmannen själv insamlat (exempelvis nationell statistik, tillsyns- och granskningsrapporter, anmälningar om kränkande behandling, etc). Det ska därför finnas en koppling mellan huvudmannens kvalitetsarbete, och det kvalitetsarbete som chefen för fritidshemmet/reaktorerna tillsammans med lärare, övrig personal och elever leder vid fritidshemmen och gymnasieskolan.

Ett annat viktigt verktyg för att se till att utbildningen i fritidshemmet och i gymnasieskolan är likvärdig är en behovsstyrd resursfördelning, så att resursfördelningen mellan skolenheterna anpassas efter skolornas skiftande behov och förutsättningar. Med resurser avses såväl ekonomiska som personalmässiga resurser. Resursfördelningen följs upp och utvärderas, så att en bedömning kan göras i vilken grad den främjar elevernas kunskapsutveckling och trygghet.

Systematiskt kvalitetsarbete i fritidshemmet

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Herrljunga kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Inriktningen för huvudmannens kvalitetsarbete är att de nationella mål och krav som anges i styrdokumentet uppfylls. (4 kap. 3 och 5 §§ skollagen)

2016-11-17

13 (23)

Dnr 43-2016:4258

2016:4662, 2016:4663, 2016:4664, 2016:4665,
2016:4666, 2016:4667, 2016:4668

- Huvudmannen följer upp resultat inom utbildningen, och dokumenterar denna uppföljning. (4 kap. 3 och 6 §§ skollagen)
- Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen beslutar huvudmannen om nödvändiga utvecklingsåtgärder, och dokumenterar de beslutade åtgärderna. (4 kap. 3 och 6 §§ skollagen)
- Huvudmannen planerar för genomförandet av utvecklingsåtgärder och genomför dessa. Planeringen och åtgärderna dokumenteras. (4 kap. 3 och 6–7 §§ skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristerna. Bristerna kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Huvudmannen ska följa upp resultat av utbildningen i fritidshemmet. Uppföljningen ska göras i relation till de nationella målen.
- Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen av utbildningen i fritidshemmet ska huvudmannen besluta om nödvändiga utvecklingsåtgärder.
- Huvudmannen ska planera för genomförandet av de beslutade utvecklingsåtgärderna för fritidshemmet och genomföra dessa.
- Huvudmannen ska se till att uppföljning, beslut om utvecklingsåtgärder och planeringen för att genomföra dessa dokumenteras för fritidshemmet.

Motivering till bedömning av brist

Skolinspektionen bedömer att Herrljunga kommun inte har ett systematiskt kvalitetsarbete för verksamheten i fritidshemmet, som lever upp till författningarnas krav. Huvudmannen följer visserligen upp arbetet med likabehandling och med att motverka kränkande behandling av elever i fritidshemmet. Däremot har ännu inte övriga resultat följts upp på huvudmannanivå, och ett sådant arbete har därmed inte utgjort någon grund för att fatta beslut om åtgärder för att utveckla verksamheten utifrån de nationella målen. Huvudmannen har således vidare inte fattat beslut om utvecklingsåtgärder, som tar sin utgångspunkt i verksamhetens måluppfyllelse. Därmed har heller inga sådana utvecklingsåtgärder genomförts.

Detta strider mot skollagen som anger att varje huvudman på huvudmannanivå systematiskt och kontinuerligt ska planera, följa upp och utveckla utbildningen. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och i andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras. Om det vid uppföljning, genom klagomål eller på annat sätt kommer fram att det finns brister i verksamheten, ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas.

I de svar som Skolinspektionen har begärt av huvudmannen inför tillsynen framgår att resultaten i fritidshemmet ska följas upp i enlighet med kommunens kvalitetsplan och att resultatet ska rapporteras till bildningsnämnden i september varje år. Därutöver anger

2016-11-17

14 (23)

Dnr 43-2016:4258

2016:4662, 2016:4663, 2016:4664, 2016:4665,
2016:4666, 2016:4667, 2016:4668

huvudmannen att en enkät årligen ska gå ut till vårdnadshavare med barn i fritidshemmet. I svaren till Skolinspektionen anger huvudmannen vidare att förvaltningen pekat ut resultatuppföljningen i fritidshemmet som ett förbättringsområde.

Skolinspektionen har inför tillsynen begärt dokumentation av det systematiska kvalitetsarbetet för utbildningen i fritidshemmet. I *Kvalitetsplan för 2015-2018, bildningsnämnden i Herrljunga kommun* framgår att det systematiska kvalitetsarbetet för fritidshemmets verksamhet i kommunen ska fördjupas och betonas med utgångspunkt i *Skolverkets Allmänna råd för Fritidshem*. Det står vidare att fritidshemmet ska följa kvalitetsplanen som gäller för grundskolan när det gäller tidpunkt för rapportering. I *Systematiskt kvalitetsarbete- kunskaper: Måluppfyllelse i fritidshemmen, grund-, grundsärskola och gymnasieskolan vårterminen 2015* framkommer under rubriken *Beslut på förvaltningsnivå om utvecklingsåtgärder*, att det systematiska kvalitetsarbetet för fritidshemmen behöver bli mer synligt och utvecklas.

I intervju med pedagoger från Herrljunga kommuns fritidshem, säger de att de inte anser att det finns en systematisk uppföljning av fritidshemmets verksamhet. De ger olika beskrivningar när det gäller vilket uppdrag de har fått att följa upp verksamheten av sina respektive rektorer, som utöver ansvar för grundskolan också ansvarar för verksamheten i fritidshemmen som är knutna till respektive grundskola. Någon rektor är väldigt noga med att följa upp exempelvis teman som personalen har arbetat med, säger pedagoger från något fritidshem. Någon rektor vill att pedagogerna följer upp sina aktiviteter och att de har mål för varje termin. Dessa mål utgår från föräldraenkäterna, säger fritidshemspedagogerna. En rektor har nu påbörjat ett arbete där pedagogerna veckovis ska samla upp och utvärdera sitt arbete, säger pedagoger från ett fritidshem. Pedagogerna säger att de får återkoppling av sina respektive rektorer och att de vet att rektorn har läst deras dokumentation av kvalitetsarbetet. Pedagogerna uttrycker med något undantag att de inte känner till hur rektorernas rapportering till huvudmannen fungerar eller vad som utförs i form av kvalitetsarbete från huvudmannens sida. De uppger vidare att de inte heller känner till någon återkoppling från förvaltningen eller nämnden kring vad som behöver utvecklas inom fritidshemsverksamheten i Herrljunga kommun. Några pedagoger uppger att de kommer ihåg specifika mål som gäller nämndens mål för fritidshemmen och att dessa var aktuella för cirka sex år sedan. Därutöver känner de inte till mål för fritidshemmet.

I intervju med grundskolans rektorer, som också ansvarar för verksamheten i fritidshemmen, framkommer att bildningsnämnden inte har någon preciserad målsättning för fritidshemmet. De förslag som kommit från bildningsnämnden har grundat sig i fritidshemsenkäten i huvudsak och innebär bland annat att nämnden har beslutat om en målsättning som gäller att föräldrarnas nöjdhet ska öka. Rektorerna säger vidare att framöver ska fritidshemmet liksom grundskolan redovisa resultat till huvudmannen. Rektorerna uttrycker emellertid att de inte är säkra på om bildningsnämnden har fastslagit vad som ska följas upp när det gäller fritidshemmet. De säger vidare att fritidshemmets kvalitet är svår att följa upp med siffror och att det finns ett dilemma i hur verksamhetens

kvalitet ska fångas upp när den inte går att mäta i siffror. Rektorerne berättar att förvaltningen har beslutat att fritidshemmen ska delta i en kompetensutvecklingsinsats inom Sjuhäradsområdet i syfte att utveckla kvaliteten i fritidshemsverksamheten.

I intervju med företrädare för bildningsnämnden säger de att de i nämnden har satt upp olika mål som gäller verksamheten i grundskolan, och att nämnden i likhet med detta behöver visa ett större intresse för att följa upp kvaliteten i fritidshemmet. Detta innebär enligt nämndens ordförande att nämnden behöver ett mer genomarbetat målarbete. Detta innefattar vilka målformuleringar som ska göras och hur dessa ska mätas, säger ordföranden. Ordföranden säger vidare i sammanhanget att nämnden behöver få till sig målen från verksamheten. Företrädarna för bildningsnämnden uppger i intervju att de inte vet vad rektorerne följer upp i fritidshemmen. När det gäller kvalitetsredovisningen, går de igenom vårdnadshavarenkäten i nämnden, men mer vågar de inte säga – det blir gissningar i sådana fall, uppger de. I frågan om att utveckla kvalitetsarbetet i fritidshemmet, så har nämnden inte kommit längre än att de har fattat ett beslut om att kvalitetsarbetet i fritidshemmet behöver utvecklas. I övrigt har de inte fattat beslut om åtgärder som gäller utvecklingen av kvalitetsarbetet i fritidshemmet, säger de. Företrädarna för bildningsnämnden uppger att de inte känner till om förvaltningen har arbetat vidare med frågan. Däremot har inte nämnden arbetat mer konkret med den, säger de. Utvecklingen av kvalitetsarbetet sker i förvaltningen och inte i nämnden, säger ordförande.

Förvaltningschefen och utvecklingsledaren uppger i intervju att de i bildningsförvaltningen, utöver att de tar del av resultatet från enkäten till vårdnadshavare med barn i fritidshemmen, också arbetar med en sammanställning av rektorernas rapportering av resultat i fritidshemmen. Sammanställningen, som genomförs av förvaltningens utvecklingsledare, ska i oktober i år resultera i en rapport till bildningsnämnden, innehållande en analys av fritidshemsverksamheten på övergripande nivå. I rapporten ska bland annat läroplansområdena normer och värden, delaktighet och hur fritidshemmet erbjuder lärandesituationer att ingå. Utvecklingsledaren uppger att rapporteringen även kommer att innefatta samverkan med grundskolan. Rapporten ska tidsmässigt redovisas ihop med grundskolans rapport, säger han vidare. Uppföljningen av resultaten i fritidshemmet är ett område som vi behöver utveckla, säger förvaltningsledningen. De säger vidare att de ska sätta in särskilda utvecklingsinsatser i fritidshemmet, och att det fortsatta arbetet framöver kommer att innefatta att utveckla enheternas systematiska kvalitetsarbete, och hur arbetet med att vidta och följa upp åtgärder ska genomföras i enheterna. Därutöver ska också huvudmannens systematiska kvalitetsarbete utvecklas vidare, säger de. Förvaltningsledningen säger att utvecklingsarbetet stöttas från både nämnd, förvaltning och rektorer och att det finns ett stort intresse i ledningsgruppen att utveckla det systematiska kvalitetsarbetet i fritidshemmet.

2016-11-17

16 (23)

Dnr 43-2016:4258

2016:4662, 2016:4663, 2016:4664, 2016:4665,
2016:4666, 2016:4667, 2016:4668*Motivering till föreläggande som ingripande*

Herrljunga kommuns verksamhet uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Herrljunga kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Systematiskt kvalitetsarbete i gymnasieskolan*Bedömning av brist*

Skolinspektionen konstaterar att Herrljunga kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Huvudmannen följer upp resultat inom utbildningen, och dokumenterar denna uppföljning. (4 kap. 3 och 6 §§ skollagen)
- Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen beslutar huvudmannen om nödvändiga utvecklingsåtgärder, och dokumenterar de beslutade åtgärderna. (4 kap. 3 och 6 §§ skollagen)
- Huvudmannen planerar för genomförandet av utvecklingsåtgärder och genomför dessa. Planeringen och åtgärderna dokumenteras. (4 kap. 3 och 6–7 §§ skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristerna. Bristerna kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Huvudmannen ska följa upp resultat av utbildningen i gymnasieskolans introduktionsprogram och dokumentera denna uppföljning. Uppföljningen ska göras i relation till de nationella målen.
- Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen av utbildningen i gymnasieskolans introduktionsprogram ska huvudmannen besluta om nödvändiga utvecklingsåtgärder, och dokumentera de beslutade åtgärderna.
- Huvudmannen ska planera för genomförandet av de beslutade utvecklingsåtgärderna för gymnasieskolans introduktionsprogram och genomföra dessa, samt dokumentera planeringen och åtgärderna.

Motivering till bedömning av brist

Skolinspektionen bedömer att Herrljunga kommun, i sitt systematiska kvalitetsarbete för verksamheten i gymnasieskolan, inte följer upp resultaten för utbildningen inom introduktionsprogrammen. Det saknas också i huvudmannens kvalitetsarbete dokumentation som gäller resultat av utbildningen i gymnasieskolans introduktionsprogram. Bristen av en dokumenterad uppföljning på huvudmannanivå kan få följdverkningar för huvudmannens förutsättningar att identifiera utvecklingsbehov i verksamheten, och i sin tur för huvudmannens möjlighet att sätta in lämpliga utvecklingsåtgärder och följa upp att genomförda åtgärder ger avsedd effekt.

2016-11-17

17 (23)

Dnr 43-2016:4258

2016:4662, 2016:4663, 2016:4664, 2016:4665,
2016:4666, 2016:4667, 2016:4668

Detta strider mot skollagen som anger att varje huvudman på huvudmannanivå systematiskt och kontinuerligt ska planera, följa upp och utveckla utbildningen. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och i andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras. Om det vid uppföljning, genom klagomål eller på annat sätt kommer fram att det finns brister i verksamheten, ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas.

Skolinspektionen har inför tillsynen tagit del av Herrljunga kommuns dokumenterade kvalitetsarbete för utbildningen i gymnasieskolan. I det dokumenterade kvalitetsarbetet återfinns en uppföljning av delar av gymnasieskolans resultat. De nationella programmen finns representerade genom att huvudmannen följer upp kunskapsresultaten inom nio kurser som läses av samtliga elever, samt ett par kurser per inriktning inom yrkesprogrammen. Vidare presenteras i dokumentet en uppföljning av tidigare åtgärder som vidtagits, samt analys och beslut om fortsatta utvecklingsåtgärder. Dock saknas helt, i huvudmannens dokumenterade uppföljning, uppgifter som gäller introduktionsprogrammen. Huvudmannen har därutöver, vid Skolinspektionens förfrågan, skickat in gymnasieskolans egen dokumenterade utvärdering av introduktionsprogrammen. Av denna dokumentation framgår att det görs en uppföljning på skolenhetsnivå. Förvaltningschefen för bildningsförvaltningen uppger i skriftligt svar till Skolinspektionen att bildningsnämnden regelbundet följer upp introduktionsprogrammet språkintröduktion genom bland annat elevantal och aktuella språk. Övriga introduktionsprogram följs upp på skolenhetsnivå inom ramen för skolenhetens systematiska kvalitetsarbete, uppger förvaltningschefen vidare. Förvaltningschefen uppger, liksom Skolinspektionen konstaterat ovan utifrån det inskickade dokumenterade kvalitetsarbetet, att i den rapport där gymnasieskolans resultat följs upp och redovisas till bildningsnämnden, syns inte introduktionsprogrammen.

Motivering till föreläggande som ingripande

Herrljunga kommuns verksamhet uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Herrljunga kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Övriga arbetsområden

Bedömning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att huvudmannen uppfyller författningarnas krav avseende följande:

2016-11-17

18 (23)

Dnr 43-2016:4258

2016:4662, 2016:4663, 2016:4664, 2016:4665,
2016:4666, 2016:4667, 2016:4668**Förutsättningar för utbildningen i fritidshemmet, förskoleklassen och grundskolan, grundsärskolan, gymnasieskolan och vuxenutbildningen**

Huvudmannen ska ge chefen för fritidshemmet och övrig personal vid fritidshemmet förutsättningar, så att utbildningen i fritidshemmet är likvärdig och av hög kvalitet. I detta arbete ingår bland annat att informera vårdnadshavare om och erbjuda elever utbildning i fritidshemmet. I arbetet med att skapa nödvändiga förutsättningar ingår bland annat också att förse fritidshemmen med nödvändiga materiella och personalmässiga resurser, samt se till att elevgrupperna har en lämplig storlek och sammansättning. I arbetet ingår också att säkerställa att de rektorer eller förskolechefer som är anställda att leda verksamheten vid fritidshemmen, och den personal som bedriver undervisning, har den behörighet och kompetens skolförfattningarna kräver. Huvudmannen har också ett fungerande system för att ta emot anmälningar om kränkande behandling av elever. I de fallen utreds kränkningarna och åtgärdas vid behov. Kommunen utövar också sitt tillsynsansvar över fristående fritidshem vars huvudman kommunen godkänt.

Huvudmannen ska ge rektorn och övrig personal vid skolenheterna förutsättningar, så att utbildningen i grundskolan, grundsärskolan respektive gymnasieskolan, är likvärdig och av hög kvalitet. I detta arbete ingår bland annat att förse skolenheterna med nödvändiga materiella och personalmässiga resurser, så att elevernas tillgång till viktiga stödfunktioner som till exempel elevhälsa, studie- och yrkesvägledning och skolbibliotek säkerställs. Dessa resurser måste också organiseras på ett ändamålsenligt sätt, så att skolenheterna kan använda dem för det syfte de är avsedda för. I arbetet med att skapa nödvändiga förutsättningar ingår bland annat också att säkerställa att rektorerna har den kompetens skolförfattningarna kräver, för att de ska kunna fullgöra sitt ansvar som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig skolpersonal. Huvudmannen har också ett fungerande system för att ta emot anmälningar om kränkande behandling av elever. I de fallen utreds kränkningarna och åtgärdas vid behov.

Huvudmannen ser till att mottagandet i grundsärskola sker i enlighet med skolförfattningarna. Detta gäller såväl elever på särskoleenheter som elever som är helt eller delvis integrerade i grundskolenheter. Hemkommunen ser till att mottagandet i grundsärskolan föregås av en utredning samt att det finns rutiner för omprövning av beslut.

Vuxenutbildningen består av två skolformer: kommunal vuxenutbildning och särskild utbildning för vuxna. Kommunal vuxenutbildning bedrivs på grundläggande nivå, på gymnasial nivå och i svenska för invandrare. Särskild utbildning för vuxna bedrivs på grundläggande nivå och på gymnasial nivå. Hemkommunen ska informera, nå ut till och motivera de elever som har rätt till kommunal vuxenutbildning och särskild utbildning för vuxna och sedan erbjuda denna utbildning till dem som önskar delta i den. Andra förutsättningar för vuxenutbildningen är att hemkommunen ser till att vissa grundläggande krav på till exempel utbud och omfattning uppfylls, vare sig det sker i egen regi, på entreprenad eller i annan kommun. Därutöver ska respektive huvudman även se till att vissa grundläggande krav uppfylls, till exempel att det finns sådan utbildning och kompetens hos rektorer och övrig skolpersonal, så att de kan leda och bedriva utbildningen på ett professionellt sätt.

Utveckling av utbildningen i förskolan, förskoleklassen och grundskolan, grundsärskolan, gymnasiesärskolan och vuxenutbildningen

Huvudmannen ska arbeta kontinuerligt och långsiktigt för att utveckla och förbättra utbildningen i förskolan, förskoleklassen och grundskolan, grundsärskolan och gymnasiesärskolan inom väsentliga områden, i syfte att främja ökad likvärdighet och kvalitet. I detta arbete ingår att huvudmannen skaffar sig kunskap om nuläget vid förskole- och skolenheterna. Denna nulägesbild ska bland annat innefatta resultat avseende förskoleenheternas arbete med att främja barnens utveckling och lärande, och att erbjuda en trygg omsorg i en god miljö fri från kränkande behandling, samt kunskapsresultaten och resultaten avseende tryggheten och studieron vid skolenheterna. I arbetet ingår också att följa upp de centrala förutsättningar som huvudmannen ger förskole- och skolenheterna, för att de ska kunna ge barnen en god utbildning och omsorg, och eleverna en god utbildning. Huvudmannen analyserar sedan nulägesbilden i förhållande till de nationella målen, orsakerna till bristande måluppfyllelse, resultat och förutsättningar, vilka förbättringsåtgärder som behövs, samt vidtar dessa åtgärder.

När huvudmannen formulerar nulägesbilden ska denna bygga på uppgifter som förskolecheferna och rektorerna tagit fram i sitt eget kvalitetsarbete vid förskole- och skolenheterna, men också på uppgifter huvudmannen själv insamlat (exempelvis nationell statistik, tillsyns- och granskningsrapporter, anmälningar om kränkande behandling, etc). Det ska därför finnas en koppling mellan huvudmannens kvalitetsarbete, och det kvalitetsarbete som förskolechefen tillsammans med förskollärare och övrig personal genomför vid förskoleenheterna, och som rektorn tillsammans med lärare, övrig personal och elever leder vid skolenheterna.

Ett annat viktigt verktyg för att se till att utbildningen och omsorgen är likvärdig är en behovsstyrd resursfördelning, så att resursfördelningen mellan förskoleenheterna och mellan skolenheterna anpassas efter enheternas skiftande behov och förutsättningar. Med resurser avses såväl ekonomiska som personalmässiga resurser. Resursfördelningen följs upp och utvärderas, så att en bedömning kan göras i vilken grad den främjar barnens och elevernas utveckling, lärande och trygghet.

Huvudmannen och hemkommunen ska arbeta kontinuerligt och långsiktigt för att utveckla och förbättra vuxenutbildningen, i syfte att främja ökad likvärdighet och kvalitet. I detta arbete ingår att huvudmannen skaffar sig kunskap om nuläget inom väsentliga områden, oavsett om verksamheten bedrivs i egen regi eller av annan anordnare. Nulägesbilden bör beskrivas utifrån det syfte och uppdrag som kommunal vuxenutbildning och särskild utbildning för vuxna har: att vuxna ska stödjas och stimuleras i sitt lärande. De ska ges möjlighet att utveckla sina kunskaper och sin kompetens i syfte att stärka sin ställning i arbets- och samhällslivet samt att främja sin personliga utveckling. I det systematiska kvalitetsarbetet ingår också att följa upp de centrala förutsättningar som huvudmannen ger till vuxenutbildningen. Huvudmannen analyserar sedan orsakerna till bristande måluppfyllelse, resultat och förutsättningar, vilka förbättringsåtgärder som behövs samt vidtar dessa åtgärder. När huvudmannen formulerar nulägesbilden ska denna bygga på uppgifter som rektorerna och anordnarna tagit fram i sitt eget kvalitetsarbete, men också på uppgifter huvudmannen själv samlat in (exempelvis nationell statistik, tillsyns- och granskningsrapporter, anmälningar om kränkande behandling, klagomålshantering). Det ska därför finnas en koppling mellan huvudmannens kvalitetsarbete, och det kvalitetsarbete som rektorn bedriver under medverkan av lärare och elever i sin respektive verksamhet. Detta gäller även de verksamheter som bedrivs av annan aktör än hemkommunen.

Beslut

2016-11-17

20 (23)

Dnr 43-2016:4258

2016:4662, 2016:4663, 2016:4664, 2016:4665,
2016:4666, 2016:4667, 2016:4668

På Skolinspektionens vägnar

Fredrik Mattson
Enhetschef

Solmaz Malek Lundin
Föredragande/Utreddare

Bilagor

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Bilaga 2: Fakta om Herrljunga kommun

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet, för att se att den följer de lagar, regler och läroplaner som finns för verksamheten. Målet är att bidra till alla barns och elevers lika rätt till god utbildning i en trygg miljö, där alla når minst godkänt i alla ämnen.

Skolinspektionen granskar alla huvudmän, vilket innebär alla kommuner, utbildningsföretag och andra organisationer som driver skolverksamhet. Tillsynen görs vart tredje år. All skolverksamhet som en viss huvudman ansvarar för ingår i tillsynen. Det handlar om förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, grund- och gymnasiesärskola, vuxenutbildning, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet.

Alla skolenheter ingår i tillsynen. Skolinspektionen prioriterar att besöka de skolor där en hög andel elever riskerar att inte få den utbildning de har rätt till. Det innebär att vi kan stanna längre på dessa skolenheter under själva tillsynsbesöket, men också att vi bättre kan följa upp att eventuella brister åtgärdas och ge råd och vägledning.

Skolinspektionen bedömer om, och i sådana fall på vilket sätt, den granskade verksamheten inte uppfyller de regler som gäller. Myndighetens granskning utgår bland annat från skollagen, förordningar och läroplaner. Bestämmelser som verksamheterna är skyldiga att följa.

När Skolinspektionen har tagit in tillräcklig information gör myndigheten en bedömning av om verksamheten lever upp till de lagar och regler som finns för verksamheten. Alla huvudmän får ett tillsynsbeslut för de verksamheter som huvudmannen ansvarar för. Dessutom får de skolenheter där Skolinspektionen fördjupat tillsynen och gjort tillsynsbesök ett eget beslut, som bara handlar om den skolenheten.

Skolinspektionen fattar också beslut för kommunen som huvudman för de skolformer huvudmannen ansvarar för. Det kan vara ett samlat beslut eller ett eller flera beslut per skolform. Även enskilda huvudmän med ansvar för fler än en skolenhet får ett samlat beslut för sina verksamheter.

Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på de sakuppgifter som Skolinspektion grundar sina bedömningar på.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken *Inspektion*.

Bilaga 2: Fakta om Herrljunga kommun

Herrljunga kommun ligger i Västra Götalands län och har cirka 10 000 invånare.

I Herrljunga kommun är det bildningsnämnden som fullgör kommunens uppgifter när det gäller utbildning i förskola, förskoleklass och grundskola, grundsärskola, fritidshem, gymnasieskolan, gymnasiesärskola samt vuxenutbildning. Bildningsnämnden har till sitt förfogande bildningsförvaltningen med uppgift att administrera och verkställa nämndens beslut. Bildningsförvaltningen leds av en bildningschef, som är rektorernas och förskolechefernas närmsta chef.

Förskola (dnr 2016:4664)

Herrljunga kommun har 23,5 avdelningar vid totalt nio förskolenheter belägna i Eggvena, Eriksberg, Herrljunga, Hudene, Molla, Mörlanda och Od. Förskolorna är indelade i de två områdena Innerby (som omfattar Herrljunga tätort) och Ytterby med en förskolechef för respektive område. Enligt uppgift från kommunen finns 385 barn inskrivna på kommunens förskolor vid tillsynstillfället, och ett fåtal barn i annan pedagogisk verksamhet i kommunal regi.

Förskoleklass och grundskola (dnr 2016:4665)

Kommunen har sju grundskolor med förskoleklass och årskurserna 1-6: Eggvena skola; Eriksbergs skola; Horsbyskolan; Hudene skola; Molla skola; Mörlandaskolan och Ods skola. Horsbyskolan är uppdelad två skolenheter. Kommunens enda skola med årskurserna 7-9, Altorpskolan, är belägen i Herrljunga tätort. För vardera skolenhet ansvarar en rektor. Det finns rektorer som ansvarar för flera skolenheter. Enligt uppgift från kommunen finns, vid tillfället för Skolinspektionens tillsyn, 102 elever i förskoleklass och 955 elever i årskurserna 1-9.

Grundsärskola (dnr 2016:4667)

I Herrljunga kommun är grundsärskolan belägen i Herrljunga tätort, på Altorpskolan. På Altorpskolans grundsärskola finns vid tillsynstillfället sju elever, i årskurserna 7-9. Grundsärskolan leds av en rektor.

Fritidshem (dnr 2016:4663)

Fritidshemmen i Herrljunga kommun är samtliga belägna i anslutning till de kommunala grundskolorna och leds av intilliggande grundskolas rektor. Enligt uppgift från kommunen finns, vid tillfället för Skolinspektionens tillsyn, 553 elever inskrivna i kommunens fritidshem.

Beslut

2016-11-17

23 (23)

Dnr 43-2016:4258

2016:4662, 2016:4663, 2016:4664, 2016:4665,
2016:4666, 2016:4667, 2016:4668

Gymnasieskola (dnr 2016:4666)

Kommunens gymnasieskola, Kunskapskällan, är belägen i Herrljunga tätort. Här erbjuds åtta nationella program, lärlingsutbildning samt fem introduktionsprogram.

Gymnasieskolan leds vid Skolinspektionens tillsyn av en tillförordnad rektor. Enligt uppgift från kommunen är 248 elever inskrivna i kommunens gymnasieskola vid tillsynstillfället.

Gymnasiesärskola (dnr 2016:4668)

Gymnasiesärskola bedrivs inte i Herrljunga kommuns egen regi. För hemkommunens utredningsansvar inför mottagande i gymnasiesärskolan ansvarar en rektor, som är tillika rektor för kommunens grundsärskola.

Vuxenutbildning (dnr 2016:4662)

Herrljunga kommun bedriver inte vuxenutbildning i egen regi. Vuxenutbildningen har övergått i Vårgårda kommuns regi från 2013-08-13.